

Wpłynęło dn. 17.02.12
nr. 1272 podpis. [signature]

Warszawa, 16 lutego 2012 r.

DRO-III-0702-01/ 3 /12
EOD DRO/336/12

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu RP

w odpowiedzi na pismo (znak: BPS/043-04-96/12) Marszałka Senatu RP do Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Gospodarki Pana Waldemara Pawlaka, przy którym przesłane zostało oświadczenie złożone przez Pana Senatora Ryszarda Góreckiego związane z tematyką niekonwencjonalnych złóż gazu (*shale gas*), poniżej, we współpracy z Ministerstwem Środowiska, przedstawiam informacje w sprawie poruszanej przez Pana Senatora.

Na wstępie pragnę podkreślić cele, jakie są już od kilku miesięcy intensywnie realizowane w Polsce w zakresie prowadzonych prac poszukiwawczych niekonwencjonalnych złóż węglowodorów. Obecnie obserwuje się specyficzną sytuację, gdzie źródłem większości technicznych informacji dla publicznej debaty są dwie wzajemnie odmiennie umotywowane grupy podmiotów. Z jednej strony jest przemysł naftowy, bazujący na swoich doświadczeniach, który jednak nie może być w tym przypadku traktowany jako obiektywny. Z drugiej zaś strony aktywnym źródłem informacji stanowiących przeciwwagę w dyskusji są dotychczasowi główni dostawcy konwencjonalnego gazu, którzy zaniepokojeni możliwością powstania alternatywnych źródeł gazu wykorzystują czarny PR ekologiczny jako sposób na przeciwdziałanie rozwojowi tego sektora energetyki. W efekcie, aby uniemożliwić wykorzystywania środowisk ekologicznych i eksperckich z motywacji biznesowych, bądź politycznych przez którąkolwiek stronę dysputy konieczne jest rozpoczęcie programów intensywnych szkoleń, a także badań w oparciu o amerykańskie doświadczenia, które w zakresie zagospodarowania niekonwencjonalnych złóż węglowodorów napawają optymizmem i dają nadzieję, że w perspektywie kilku lat także w Europie, w tym również w Polsce, poszukiwanie tych złóż może zmienić obecny rynek

energii. Niemniej jednak należy uzbroić się w cierpliwość, gdyż jest to proces czasochłonny, wymagający sporych nakładów inwestycyjnych i wielu badań. Stan realizacji działań w zakresie poszukiwania gazu ziemnego w łupkach w Europie jest na etapie wstępnych prac poszukiwawczych. W porównaniu do innych krajów europejskich, prace poszukiwawcze w Polsce są najbardziej zintensyfikowane. W ciągu ostatnich kilkunastu miesięcy, firmy poszukujące niekonwencjonalnych złóż gazu w Polsce wykonały 16 odwiertów poszukiwawczych (w tym dwa horyzontalne) z czego na 8 przeprowadzono zabieg szczelinowania hydraulicznego. Szacuje się, że w przeciągu najbliższych 2-3 lat zostanie skompletowanych ok. 150 odwiertów. Natomiast aby przygotować rzetelną dokumentację geologiczną i móc oszacować zasoby ekonomicznie wydobywalne, takich odwiertów potrzeba drugie tyle tzn. ok. 300. W związku z tym zanim dojdzie do eksploatacji gazu na skalę przemysłową, czeka nas jeszcze wiele pracy związanej z realizacją pierwszego etapu jakim są prace poszukiwawcze. Eksploatacja to drugi etap, którego oczywiście nie można wykluczać, a jedynie starać się w sposób optymalny przygotowywać rynek gazu do potencjalnego wydobycia.

Wizja wykorzystania potencjalnych zasobów *shale gas* nie tylko w Polsce ale i w Europie jest bardzo perspektywiczna i obiecująca, szczególnie w kontekście ciągle utrzymującej się zależności od dostaw gazu z Rosji i towarzyszącym tym zagrożeniom możliwych ograniczeń w dostawach błękitnego paliwa do Europy z kierunku wschodniego. Kluczowe perspektywy wykorzystania gazu łupkowego w Polsce to: energetyka (obecnie około 3% energii elektrycznej pochodzi z gazu ziemnego), transport, krajowy rynek gazu z udziałem odbiorców indywidualnych (obecnie 52% mieszkańców kraju ma dostęp do sieci gazowej) oraz możliwość eksportu.

Ministerstwa właściwe wspierają wszelkie prace związane z rozpoznawaniem, poszukiwaniem i potencjalną eksploatacją gazu ze złóż konwencjonalnych i niekonwencjonalnych. Wspólnie staramy się, aby ramy prawne w tym zakresie były coraz doskonalsze. Prowadzimy szereg prac, które w efekcie znacząco przyczynią się do rozwoju sektora naftowego i gazowniczego nie tylko w Polsce ale i w UE. Każdorazowo podczas licznych konferencji, tudzież spotkań bilateralnych zaznacza się, iż sprawy związane z niekonwencjonalnymi złożami gazu ziemnego stają się coraz ważniejsze w planowaniu struktury bilansu energii zarówno w Polsce, jak i UE. Poza modernizacją krajowej gospodarki Polska ma szansę na wzmocnienie swojej pozycji jako państwa w Europie i na świecie. Dlatego też przedstawiciele polskiego rządu, głównie resortów spraw zagranicznych, gospodarki i środowiska, są aktywni na forum międzynarodowym, gdzie propagują gaz ze złóż

niekonwencjonalnych (w tym gaz z łupków) jako konkurencyjne i ekologiczne paliwo kopalne oraz współpracują z innymi państwami Unii Europejskiej zainteresowanymi jego poszukiwaniami i eksploatacją. Działania na forum UE mają na celu budowanie pozytywnego wizerunku gazu z łupków poprzez dostarczenie pełnej informacji na temat standardów bezpieczeństwa środowiskowego. Rząd działa na rzecz promocji gazu ze złóż niekonwencjonalnych m.in. przez:

- bieżącą współpracę z przedstawicielami Polski w Parlamencie Europejskim;
- aktywny udział w spotkaniach informacyjnych w Brukseli, organizowanych dla pracowników administracji unijnej;
- przygotowywanie materiałów informacyjno-analitycznych, artykułów publikowanych przez europosłów i ulotek informacyjnych wspierających ich działania w Brukseli i Strasburgu;
- prowadzenie konsultacji z przedstawicielami Komisji Europejskiej.

Ponadto prowadzone są działania w celu pozyskania wsparcia państw europejskich w debacie nt. gazu ze złóż niekonwencjonalnych. Elementem tych prac jest prezentowanie polskich doświadczeń i ekspertyz oraz korzyści wynikających z potencjalnego rozwoju wydobycia z zasobów niekonwencjonalnych w Europie.

W styczniu br. Komisja Europejska opublikowała raport poświęcony gazowi ze złóż niekonwencjonalnych. Na zlecenie Dyrekcji Generalnej ds. Energii Komisji Europejskiej belgijska kancelaria Phillippe & Partners oceniła regulacje prawne obowiązujące w czterech krajach Unii Europejskiej: Niemczech, Francji, Szwecji i Polsce. Stwierdziła, że w wystarczający sposób zabezpieczają one poszukiwania i eksploatację gazu. Autorzy raportu nie wskazali żadnych istotnych luk prawnych w prawodawstwie unijnym, zaproponowali jedynie wprowadzenie ewentualnych poprawek do przepisów dotyczących konsultacji społecznych, które odbywają się w ramach opracowywania ocen oddziaływania na środowisko.

Kontynuując poparcie dla tak strategicznego projektu jakim jest potencjał wydobycia węglowodorów ze złóż niekonwencjonalnych Ministerstwo Gospodarki wraz z Międzynarodową Agencją Energetyczną (MAE), która jest inicjatorem całego wydarzenia, a także przy współpracy z Ministerstwem Energii Meksyku (*co-host*), organizuje w Warszawie warsztat (*workshop*) pt. *Environment and Unconventionals. What are the Golden Rules?*, którego data zaplanowana została na 7 marca 2012 r. Cała koncepcja warsztatów związana jest z trwającymi przygotowaniem do wydania publikacji *World Energy Outlook 2012*, poświęconej nowemu scenariuszowi energetycznemu (Scenariusz Zrównoważonego Bezpieczeństwa Energetycznego). Tematyka warsztatu obejmie zagadnienia poświęcone wydobyciu gazu ziemnego (*shale gas*) oraz ropy naftowej (*light tight oil*) ze złóż niekonwencjonalnych. Uważam,

że wydarzenie to będzie miało ważny oddźwięk dla dalszej realizacji poszukiwań niekonwencjonalnych złóż węglowodorów.

Pragnę podkreślić, że także w opinii polskiego rządu obowiązujące obecnie prawodawstwo uwzględnienia potrzebę ochrony środowiska podczas poszukiwań i eksploatacji gazu ze złóż niekonwencjonalnych.

Jeśli w najbliższych latach Komisja Europejska próbowała uregulować na poziomie unijnym kwestie wydobywania gazu ze złóż niekonwencjonalnych, Polska będzie bronić suwerenności państw członkowskich w zakresie gospodarowania swoimi zasobami mineralnymi i powstrzymać działania zmierzające do uniemożliwienia poszukiwań i eksploatacji gazu.

Do dnia obecnego Minister Środowiska nie udzielił żadnej koncesji na wydobywanie gazu ze złóż niekonwencjonalnych w Polsce. Obecnie trwają jedynie prace poszukiwawcze i rozpoznawcze w ramach 109 udzielonych przez Ministra koncesji. Dopiero po zakończeniu poszukiwań dowiemy się, gdzie i w jakich ilościach gaz występuje w Polsce i czy jego eksploatacja będzie ekonomicznie uzasadniona. Jeżeli prognozy dotyczące bazy zasobowej złóż gazu z łupków się potwierdzą, Polska poprzez zwiększenie znaczenia gazu w bilansie energetycznym kraju zapewni sobie bezpieczeństwo energetyczne. Niemniej jednak, aby je osiągnąć należy zastanowić się nad kwestiami zapewniającymi optymalne zagospodarowanie potencjalnych złóż. Firmy posiadające koncesje poszukiwawcze są pozytywnie nastawione na oczekiwane efekty. Niemniej jednak w celu zachęty do dalszej realizacji inwestycji potrzebują one bardziej przyjaznych warunków m.in. w postaci konkurencyjnego i wolnego rynku gazu, dlatego też z inicjatywy Ministra Gospodarki powołany został *Zespół ds. liberalizacji rynku gazu ziemnego* mający bezpośredni wpływ na kształt przyszłego rynku gazu w Polsce. Jednym z głównych zadań Zespołu jest opracowanie mechanizmów regulacji rynkowej w zakresie kształtowania cen sprzedaży gazu. Obecnie *Program Uwalniania Gazu* jest na etapie konsultacji społecznych. Równolegle Departament Ropy i Gazu z Ministerstwie Gospodarki prowadzi prace nad projektem ustawy *Prawo gazowe*, które przyczyni się do uproszczenia przepisów regulujących sektor gazu ziemnego. Obowiązujące obecnie przepisy, w szczególności przepisy ustawy – *Prawo energetyczne* w wyniku dokonywania ich wielokrotnych nowelizacji są zbyt nieczytelne i skomplikowane, aby stanowić podstawę do prawidłowego funkcjonowania rynku gazu ziemnego. Dodatkowo Ministerstwo Gospodarki opracowało projekt nowego rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie *szczegółowych zasad kształtowania i kalkulacji taryf oraz rozliczeń w obrocie paliwami gazowymi*. Projekt został skierowany do uzgodnień międzyresortowych i konsultacji społecznych. Projekt nowego rozporządzenia implementuje do polskiego prawa postanowienia III pakietu energetycznego, wprowadza do polskiego systemu

przesyłowego m.in. stawki przesyłowe entry-exit oraz sposób obliczania należności za usługi krótkoterminowe i przerywane.

Ponadto ważną kwestią, jaką należy podkreślić jest fakt, iż obecnie finalizowane są prace nad projektem rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia Pełnomocnika Rządu do spraw rozwoju wydobycia węglowodorów, którego głównym zadaniem będzie przygotowywanie koncepcji ekonomicznych, prawnych i strategicznych dotyczących wydobycia węglowodorów, w tym w szczególności ze złóż niekonwencjonalnych. Zgodnie z tym projektem pełnomocnikiem będzie podsekretarz stanu w Ministerstwie Środowiska - Główny Geolog Kraju. Realizacja tak strategicznego projektu dla gospodarki kraju jakim jest poszukiwanie niekonwencjonalnych złóż gazu wymaga skoordynowanych działań w całej przestrzeni administracji. W sierpniu 2011 r. została powołana Grupa robocza ds. poszukiwania, rozpoznawania i wykorzystania niekonwencjonalnych złóż węglowodorów w Polsce i efekt pracy tej grupy jest zbieżny z projektem rozporządzenia Rady Ministrów – powołanie pełnomocnika, który byłby odpowiedzialny za koordynację spraw związanych z projektem shale gas w RP.

Zgodnie z obowiązującą od 1 stycznia br. ustawą Prawo geologiczne i górnicze opłata eksploatacyjna w 60% będzie trafiać do gmin, na terenie których prowadzone będzie wydobycie, a w 40% – do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Ponadto, mówiąc o korzyściach z prowadzonej działalności łupkowej należy zwrócić uwagę na jej pozytywny wpływ na rynek pracy. Skorzysta również infrastruktura zarówno drogowa, jak i gazowa. Dodatkowo zaangażowane gminy będą mieć możliwość polepszenia swojego standardu bytu, zmniejszyć lokalne bezrobocie, czy przynieść zyski właścicielom w okolicznych wsi i miejscowości, na których posadawiane są urządzenia wiertnicze.

Przedkładając powyższe informacje wyrażam przekonanie, że będą one stanowiły wyczerpującą odpowiedź na zgłoszone przez Pana Senatora oświadczenie.

Z poważaniem

MINISTER
z up.
Tomasz Tomczykiwicz
SEKRETARZ STANU